

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSUS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Sacramentis In Genere

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXIII. Quid hæretici sentiant de numero Sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53925)

CONTROVERSI A QVINTA.

De numero & ordine Sacra- mentorum.

CONTROVERSI A QVINTA, QVÆ
est de numero Sacramentorum, quatuor
habebit partes. Nam PRIMO expone-
mus hereticorum sententias. SECUN-
DO probabimus Ecclesiæ Catholicæ veritatem. TER-
TIO refellemus argumenta aduersariorum. QVARTO
addemus per modum appendicis aliquid de ordine
Sacramentorum.

CAPVT XXIII.

Quid heretici sentiant de numero Sacramentorum.

QVOD ad PRIMVM, aduersarij inter se multum dis-
sentiunt de numero Sacramentorum, quibus om-
nibus viam strauit Lutherus in libro de captiuita-
te Babylonica. Nam in eo libello anno XX. edito, multa do-
cuit. Initio libri dicit, vnum tantum esse Sacramentum, si se-
cundum vsum Scripturæ loquendum sit. Ibidem tamen di-
cit, neganda esse septem Sacramenta, & tria pro tempore po-
nenda, Baptismum, Panem, & Pœnitentiam. In fine libri di-
cit, si rigide loqui velimus, duo esse Sacramenta, Baptismum,
& Panem. In medio libri, cap. de Confirmatione dicit, se non
damnare septem Sacramenta, sed tantum negare ea ex Scri-
pturis probari posse. At non bene hoc cohæret cum initio li-
bri.

bri, vbi dicit, neganda esse septem, & tria ponenda: non enim aliud est damnare, aliud negare septem Sacramēta. Ex hac constantia Lutheri natae sunt variae Lutheranorum atque aliorum haereticorum sententiae, quas breuiter enumerabo.

PRIMA igitur est, vnum tantum esse Sacramentum, quiauis plura sint Sacramentalia signa. Ita Lutherus loco citato, Sed non habuit in hac opinione sectatores: omnes enim alij plura ponunt, & secundum vsū Scripturæ ea ponenda putant.

SECUNDA opinio est eorum, qui tantum duo numerant Sacramenta proprie dicta, Baptismum, & Eucharistiā. Hanc vt dixi, Lutherus indicauit, in lib. de captiuit. Babylon. Idem sensit Philippus in locis anni XXI. & XXII. cap. de signis, & solum ista duo agnoscit. Idem Illyricus in Confess. Antuerpiensi, cap. 11. de Sacramentis, & cap. 18. de Absolutione; Nicolaus Selneccerus in 2. part. suæ pædagogia, cap. de Sacramentis, & Kemnitius in 2. part. Exam. cap. de numero Sacramentorum, pag. 12. & sequentibus.

TERTIA opinio est eorum, qui tria Sacramenta numerant, Baptismum, Eucharistiā, & Pœnitentiā. Hæc est communior, & magis recepta apud Lutheranos. Nam imprimis Lutherus etiam si rigide duo tantum esse voluerit, in libro de captiuit. Babylon. tamen etiam tria esse dixit ibidem, & hoc semper postea repetiuit, vt anno XXIII. in libro ad Pragenses de instituendis ministris, & anno XXXIV. in libro de Mithæ priuata, & denique anno XLV. qui fuit penultimus vitæ ipsius, in assertionibus contra Louanienses. Sic enim habet assertio 35. *Pœnitentiā cum virtute clauium Absoluentium Sacramentum libenter confitemur: habet enim promissionem & fidem remissionis peccatorum propter Christum.* Idem habet ferè omnes Catechismi Lutheranorum, vt Catechismi Philippi, Brentij, & aliorum. Item libri rituales, seu agenda ipsorum, & denique Apologia Confessionis Augustanae, art. 11.

Vbi NOTANDVM est, Illyricum, & Kemnitium non potest defendi à periurio, & defectione à Confessione Augustana. Nam vt refert Tilemanus Heshusius, in libro de præsentia Corporis Christi in cœna, iurant omnes apud Lutheranos in verba Confess. & Apologiae, qui promouentur ad gradus, vel pastoratum, Sed respondent Illyricus in Apologia Confess. Antu.

Antuerpien. cap. 18. & Kemnitius in 2. parte Examinis, pag. 44. & 903. Apologiam Confessionis largo modo appellasse Pœnitentiam Sacramentum, non quòd sit verè, & propriè Sacramentum. At solutio non valet; nam Apologia habet hæc verba: *Si Sacramenta vocamus ritus, qui habēt Dei mandatum, & quibus est addita promissio gratiæ, faciliè est iudicare, quæ sint propriè Sacramenta.* Et paulò pòst applicans definitionē: *Verè igitur, inquit, sunt Sacramenta, Baptismus, Cœna Domini, Absolutio, quæ est Sacramentum Pœnitentiæ; nam hi ritus habent mandatum Dei, & promissionē gratiæ.* Hæc ibi Præterea idèd solùm Kemnitius notū vult Absolutionem esse propriè Sacramentum, quia non habet ritum à Deo præceptum: At Apologia profitetur Absolutione habet ritum à Deo præceptum: igitur ex sententia Apologiæ Absolutio est verissimum Sacramentum.

QUARTA opinio est Zvinglij, in libro de vera, & falsa religione. Nam cap. de Sacramentis, duo esse docet Sacramenta; Baptismum, & Cœnam, tamen cap: de Matrimonio, addit etiam Matrimonium. Verum est quidem non libenter à Zvingliō Matrimonium vocari Sacramentum, sed causa non est, quòd putet, Sacramenti definitionem non conuenire Matrimonio, sed quia timet, ne Sacramenti vocabulo obscuretur, & inquinetur dignitas Matrimonij, dicit enim esse vocabulum multò illustrius Matrimonij, seu coniugij, quàm Sacramenti.

QUINTA opinio est Caluini, qui tria Sacramenta numerat, sed non eadem cum Luthero, & Zvinglio: vult enim Sacramenta esse Baptismum, Cœnam Domini, & Ordinationem. Etsi enim lib. 4. Institut cap. 18. §. 19. & 20. duo tantum esse dicat Sacramenta, Baptismum, & Cœnam, tamen paulò pòst, cap. 19. §. 31. sicut & antea, cap. 14. & §. 20. etiam Ordinationem inter vera Sacramenta numerat, ac monet, se, cum tantum duo esse dicit, loqui de Sacramentis ordinarijs, & toti Ecclesiæ communibus. Hinc etiam in Antidoto Concilij Tridentini, sess. 7. can. 1. quatuor tantum Sacramenta rejicit à numero Sacramentorum; Confirmationem, Pœnitentiam, Vnctionem extremam, & Matrimonium. Proinde tria reliqua admittit.

SIXTA opinio composita ex Lutherismo & Calvinismo. est alio-

est aliorum, qui quatuor Sacramenta recipiunt, Baptismum
 Coenam, Pœnitentiam, & Ordinationem. Hæc est Philippi
 qui licet cum Luthero primò posuerit duo tantùm Sacra-
 menta, & postea tria: tamen in locis editis, anno XXXVI
 LII. & LVIII. quæ fuit vltima editio, habet hæc verba in
 de numero Sacramentorum: *Mihi maximè placet etiam
 di Ordinationem, ut vocant, id est, vocationem ad mem-
 rium Euangelij; quia hæc etiam mandato Euangelico præ-
 pitur. & addita est promissio, &c.* ac toto capite fusè probat
 Ordinationem esse Sacramentum, ac proinde quatuor
 Sacramenta Eandem sententiam habet Lucas Lossius in
 techismo, edito anno LVII. nam in eo, quem ediderat an-
 LIV. tantùm tria posuerat.

SEPTIMA opinio composita, ex Lutherismo, Caluinismo,
 Zvinglianismo non apertè, sed obscurè fuit Philippi Nam
 locis vltimò editis, anno LVII. licet quatuor tantùm facit
 Sacramenta, tamen propendebat maximè ad quintum adde-
 dum, id est, Matrimonium cum Zvinglio: Faretur enim Ma-
 trimonium esse signum rei sacræ, & habere mandatum di-
 num, & habere annexam promissionem. Vnum tantùm
 ei deesse, quod fuerit ante Christum. At hoc non debuit
 impedire, quò minus Matrimonium faceret Sacramentum
 nam Baptismus Ioannis ex sententia ipsius fuit verissimum Sa-
 cramentum, & idem cum nostro Baptismo, & tamen fuit ante
 te Christum. Sicut igitur Baptismus vult esse Sacramentum
 quia a Christo receptum, & confirmatum, cur non eadem
 tione & Matrimonium?

OCTAVA opinio est, sex esse Sacramenta. Hanc tribuit
 danus in tabulis analyticis Gulielmo Postello in sua Panthe-
 nosia: qui tamen vir postea Catholicè obiit.

NONA opinio est, septem esse Sacramenta. Licet enim
 de Catholica nos teneamus, septem esse Sacramenta: illis
 men hæc sententia, opinio, non fides esse potest: qui enim
 vno articulo hæreticus est, fide simpliciter caret. Est igitur
 opinio hæc aliquorum Lutheranorum, quibus placuit, quòd
 Lutherus initio dixerat, se non damnare septem Sacramen-
 ta; licet ibidem etiam dixerit, se negare septem Sacramen-
 ta. Scribit Ioannes Sleidanus, lib. 20. histor. biennio post obitum
 Lutheri, id est, anno XLVIII. in quodam Lipsensi Concilio
 bulo,

bulo, determinatum fuisse, Confirmationem, & Extremam
unctionem esse ritus conferentes gratiam, atque adeo septem
Sacramenta recipienda esse. In quo Conciliabulo interfuisse
Theologos multos Wirtenbergenses, ac Lipsenses, & cum iis
Philippum Melanchthonem; ac tum primum coepisse hos;
molles Lutheranos appellari scribit Surius in sua hist. anni
XLVII. Vnde Matthias Illyricus in libro qui inscribitur, Ad-
hortatio Illyrici ad constantiam in agnita Iesu Christi religio-
ne, & Augustana Confessione; queritur, quod in Lipsensi In-
terim (sic enim appellatur) septem Papistarum Sacramenta
restituuntur. Et præfatione septimæ Centuriæ, Hæsiarchas
appellare non dubitat principes mollium, seu pollicorum
Lutheranorum.

Ex his colligere licet P R I M O, miram fuisse inconstantiam
Lutheri, & Philippi præceptorum patrum Lutheranorum, id-
que in re grauissima. S E C V N D O, non posse apud aduersarios
veram Ecclesiam esse. Nam nota præcipua veræ Ecclesiæ apud
eos est consensus in doctrina Sacramentorum. Ita enim habet
Lutherus in libro de notis Ecclesiæ, & Confess. Augusta-
na, & Apolog. artic. 7. Ipsi autem ita conueniunt, vt ad-
huc non potuerint Sacramenta communi consensu enume-
rare. Quod si quisque eorum ad se solum trahat Ecclesi-
am, mirum, si non pudeat eum suæ paucitatis. Hinc etiam
T E R T I O colligitur, non posse diu durare eiusmodi hæreses.
Nam omne regnum in seipsum diuisum, desolabitur. Vnde
Lutherus ipse hoc annotauit in Psalm. 5. Nulli, inquit, *hæreti-
ci victi sunt vi, aut astu, sed mutua dissensione; nec aliter cum
eis pugnat Christus, quam misso inter eos spiritu vertiginis,
& dissensionis, sicut inter Sichimitas, Iud. 9. & inter Baby-
lonicæ turris operarios, Gen. ix. & in noua lege, inter Arianos,
Donatistas, & Pelagianos.* Hæc ille. Quod idem multò antè
scripsit Hilarius, lib. 7. de Trinitate.

CAPVT XXIV.

*Ex Scripturis, & Patribus probatur veritas Ca-
tholica de numero septenario Sacramentorum.*

VANTVM ad S E C V N D V M, sententia Catholico-
rum vna est, ac semper fuit, septem esse propriè di-
cta Sacramenta; quæ probanda est tripliciter. P R I -

T

M O,